

Marian Z. Stepulak

Recenzja książki "Rodzina wobec współczesnych wyzwań", redakcja naukowa Wiesław Kowalski, Wyd. WSEI, Lublin 2014

Scientific Bulletin of Chełm - Section of Pedagogy nr 1, 183-185

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJA KSIĄŻKI
RODZINA WOBEC WSPÓŁCZESNYCH WYZWAŃ,
REDAKCJA NAUKOWA WIESŁAW KOWALSKI,
WYD. WSEI, LUBLIN 2014.

MARIAN Z. STEPULAK

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

Problematyka rodziny staje się współcześnie bardzo aktualnym tematem naukowej refleksji nie tylko w wymiarze teoretycznym ale także w wymiarze badań empirycznych w wielu dziedzinach i dyscyplinach naukowych. Dynamika zmian w obszarze instytucji małżeństwa i rodziny sprawia, iż naukowa refleksja nie jest w stanie w całości jej ogarnąć. Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest to, iż podejmowane analizy nie są pełne i spójne. Dlatego też bardzo ważne jest podjęcie nowych przedsięwzięć, który scalałyby wspólny wysiłek badaczy z wielu obszarów naukowych. Recenzowana praca pod naukową redakcją Wiesława Kowalskiego, Dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie jest udaną próbą dokonania pewnej syntezy interdyscyplinarnych badań.

Kompozycja tej pracy zakłada swoistą triadę zagadnień, które równocześnie porządkują rozprawę zarówno od strony formalnej, jak też od strony merytorycznej. Na początku zamieszczone jest bardzo ciekawe wprowadzenie, które nosi tytuł: *Rodzina wobec współczesnych wyzwań: wprowadzenie w problematykę*. Autor precyzuje fundamentalne tezy książki poprzez metodologiczne założenie, iż rodzinę i małżeństwo należy rozpatrywać w aspekcie systemu naturalnego.

Pierwsza część tej monografii zatytułowana jest następująco: *Rodzina dysfunkcyjna i patologiczna*. W tej części zawarte są cztery ciekawe artykuły. Autorką pierwszego z nich pt. *Rodzina z osobą z otępieniem* jest Barbara Koc – Kozłowicz. Autorka nie tylko opisuje otępienie jako jednostkę nozologiczną ale również jako problem dla osoby i jej rodziny. Druga część artykułu jest prezentacja badań własnych w kontekście głównego problemu jakim jest pytanie: Jak winna postępować rodzina w osobą z otępieniem w warunkach domowych? Na końcu zaś znajdują się zalecenia dla członków rodziny w której egzystuje osoba chora.

Drugi artykuł nosi tytuł: *Małżeństwo czy kohabitacja? Młodzi wobec wyboru*, autorstwa Magdaleny Parzyszek. Autorka podejmuje w nim zagadnienia odnoszące się do sporów

terminologicznych, analizuje naturę związków kohabitacyjnych, ukazuje istotę sakramentalnego małżeństwa, aby odnieść je do kohabitacji.

Ewelina Dziwota i Marian Zdzisław Stepulak zatyłowali swoją prezentację w następujący sposób: *System rodzinny a osoba z zaburzeniami osobowości typu borderline*, Autorzy na samym początku poddali naukowej analizie pojęcie zaburzenia osobowości typu *borderline*. W dalszej części publikacji zostały przedstawione takie kwestie, jak: etiologia, epidemiologia, diagnoza, terapia i profilaktyka. Bardzo ważnym elementem artykułu była prezentacja problemu osoby z zaburzeniami osobowości typu *borderline* w systemie rodzinnym.

Ostatni artykuł Anny Chmielewskiej dotyczył: *Rodziny w kryzysie. Wpływ środowiska rodzinnego na popełnianie przestępstw przez jednostkę*. Autorka ukazała sytuację i zmiany zachodzące we współczesnej rodzinie. Następnie zajęła się rodziną a życiem i funkcjonowaniem jednostki – sprawcy przestępstwa, a potem zaprezentowała funkcjonowanie środowiska rodzinnego w kontekście popełniania przestępstw przez jednostkę w badaniach własnych. Bardzo ciekawie przedstawiały się wypowiedzi badanych na temat zaufania i możliwości wsparcia ze strony najbliższych a także wypowiedzi o relacjach panujących w ich środowisku rodzinnym.

Druga część monografii pod naukową redakcją Wiesława Kowalskiego nosi tytuł: *Rodzina w sytuacjach trudnych*. Pierwszy artykuł tej części autorstwa Grzegorza Chmielewskiego nosił tytuł: *Osobowość i nadzieja na sukces u osób jękających się*. Artykuł w swojej strukturze tekstu zawiera następujące elementy: geneza jękania, rozwojowa niepełność mówienia, jękanie, uświadomienie i trema, góra lodowa jękania, czteroczynnikowa koncepcja jękania, osobowość i nadzieja. Druga część artykułu ma charakter badawczy. Kazimierz Jurzysta podjął ogólny temat współczesnych zagrożeń polskiej rodziny, dokonując diagnozy aktualnej kondycji polskiej rodziny. *Rodzina zastępcza jako środowisko wychowawcze* to temat podjęty przez Lidię Lech. Autorka na początku przedstawia wychowanie w rodzinach zastępczych. Następnie dokonuje typologii rodzin zastępczych. W dalszym etapie przedstawiła podstawowe obowiązki rodzin zastępczych oraz szczegółowe ich zadania, podała też problemy rodzin zastępczych. Ważnym elementem prezentacji był problem towarzyszenia dziecku w drodze ku dorosłości. Katarzyna Zielińska – Król w swoim artykule zajmuje się zagadnieniem małżeństwa, rodziny i samotności. Jako pierwsze zagadnienie pojawia się krótki opis i charakterystyka pojęcia samotność i osamotnienie, następnie Autorka podejmuje problem samotności w małżeństwie oraz samotność dziecka.

Trzecią część monografii pt. *Rodzina jako adekwatny system naturalny w procesie wychowania* otwiera prezentacja Kamili Magdaleny Kosiak nt. *Dziecko zdolne w rodzinie – szanse – zagrożenia – możliwości*. Na początek Autorka podejmuje ogólne rozważania nad rodziną a następnie analizuje funkcje rodziny i jej rolę w życiu dziecka zdolnego. Z kolei Magdalena Dawidowicz przygotowała artykuł pt. *Osobowościowe uwarunkowania kompetencji społecznych u młodzieży akademickiej z różną percepcją postaw rodzicielskich*. Artykuł otwiera krótkie wprowadzenie, a po nim następuje opis zmiennych warunkujących efektywność funkcjonowania społecznego. Druga część zawiera badania własne Autorki. Kolejna Autorka to Małgorzata Chojak, która zaproponowała prezentację pt. *Postawy współczesnych rodziców wobec wychowania i kształcenia ich dzieci – wyniki i wnioski z badań*. Praca ma charakter wybitnie empiryczny, stąd też nie posiada oddzielnej części teoretycznej. Kolejna praca nosi tytuł: *Spoleczno – ekonomiczny status rodziny a osiągnięcia szkolne uczniów szkół wiejskich* autorstwa Katarzyny Palki. Na początku zostało zamieszczone wprowadzenie a potem został omówiony związek SES rodziny z osiągnięciami szkolnymi uczniów. Następny artykuł dotyczy *Teoretycznych aspektów funkcjonowania*

rodziny w świetle współczesnych wyzwań (problem eurosieroctwa) autorstwa Katarzyny Tarka. Autorka zwraca uwagę na rys historyczny rodziny i kierunki jej przemian, Ukazuje przy tym obraz współczesnej rodziny i rodzinę wobec współczesnych wyzwań i zagrożeń. W dalszej części publikacji została zwrócona uwaga na rodzinę wobec problemu eurosieroctwa oraz sieroctwo w świetle dotychczasowych badań. Barbara Lulek podejmuje temat *Między dystansem a wrażliwością – studenci o wspólnocie rodzinnej*. Na wstępie zostało zamieszczone wprowadzenie a potem Autorka przedstawia dylematy współczesnej rodziny – między tradycją a nowoczesnością – kierunki przemian. Druga część pracy to analiza autorskich badań w następujących dymensjach: 1. Rodzina – bliskość czy dystans? W kręgu studenckich definicji rodziny. 2. Tradycja rodzinna czy wolny związek? Plany studentów. 3. Role rodzinne i zawodowe przypisane małżonkom. Studencka wizja podziału obowiązków w rodzinie. Bożena Pietryczuk zamieściła krótki, ale intrygujący artykuł pt. „SEKSMISJA”, czyli *wychowanie seksualne w rodzinie*. Następny artykuł autorstwa Mariana Zdzisława Stepulak odnosi się do religijnego wymiaru wychowania w systemie rodzinnym. Praca ta posiada następujące elementy: wstęp, podstawowe pojęcia oraz uwarunkowania wychowania religijnego w systemie rodzinnym. *Rodzina jako środowisko kształtowania wartości u dzieci* to publikacja Małgorzaty Dubis. Autorka dokonuje pewnych ustaleń terminologicznych aby następnie przejść do kwestii transmisji wartości w rodzinie. Druga część artykułu to komunikat z badań własnych. Kolejny artykuł to dzieło takich autorów jak: Hanna Skórzyńska, Marlena Krawczyk, Teresa B. Kulik, Agata Stefanowicz, Wioletta Zakrzewska oraz Jolanta Pacian. Praca nosi tytuł: *Rodzina w kształtowaniu postaw zdrowotnych i społecznych współczesnej młodzieży*. Na początku umieszczony jest wstęp, a następnie cel, materiał i metoda badawcza, wyniki badań oraz ich omówienie, a na końcu wnioski. Justyna Meissner – Łozińska podejmuje temat: *Rodzina jako wartość w opinii wychowanków domów dziecka*. Struktura prezentacji przedstawia się następująco: 1) Przemiany współczesnej rodziny. 2) Rodzina wychowanków domów dziecka. 3) Wartości a proces wychowania. 4) Rodzina jako wartość wychowanków domu dziecka. 5) Zakończenie. Ostatni artykuł w recenzowanej monografii nosi tytuł: *Wsparcie i opieka środowiska rodzinnego nad uczniem*, którego Autorem jest Ewa Jakubiak – Zapalska. Na początku znajduje się wprowadzenie, w dalszej kolejności Autorka wyjaśnia termin „rodzina”. Następnie omawia rodzinę jako środowisko wychowawcze, wychowanie dzieci w rodzinie, postawy rodziców wobec dziecka. Druga część artykułu dotyczy zaś takich problemów jak: cechy charakteryzujące uczniów zdolnych, definicja ucznia utalentowanego, definicje dotyczące ucznia zdolnego, wpływ środowiska rodzinnego na rozwój dziecka zdolnego, współpraca środowiska rodzinnego ze środowiskiem szkolnym dziecka oraz podsumowanie.

Patrząc na całą publikację pod redakcją naukową Wiesława Kowalskiego należy podkreślić ogrom pracy, która polegała na scaleniu w bardzo sensowną i koherentną całość zbioru artykułów wielu Autorów. Każdy z tych artykułów stanowi odrębną wartość intelektualną, ale adekwatna ich organizacja w sensowną całość jest zasługą naukowego redaktora. Wiesław Kowalski jest znanym specjalistą w obrębie pedagogiki rodziny nie tylko w sensie teoretycznym ale także praktycznym. Przez wiele lat bowiem sprawował funkcję dyrektora Wioski Dziecięcej w Kraśniku. Pracował także w lubelskim Kuratorium Oświaty. Należy zatem z uznaniem odnieść się do tego znakomitego dzieła, które może być pomocą dla rodziców, wychowawców, nauczycieli, a także dla studentów psychologii, pedagogiki, medycyny, nauk o rodzinie oraz innych dziedzin i dyscyplin naukowych.

Książka ma bardzo interesującą szatę graficzną, co jej zasługą Wydawnictwa Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie.